З ДНЁМ ВЕДАЎ, ДАРАГІЯ СЯБРЫ!

ГРОДЗЕНСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ГАЗЕТА КАЛЕКТЫВУ ГРОДЗЕНСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ Я. КУПАЛЫ

№ 13 (205) 1 верасня 1993 года, серада

ВІНШУЕМ!

Сардэчна віншуем студэнтаў, аспірантаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў з пачаткам новага навучальнага года і Днём ведаў.

Жадаем усім моцнага здароўя, шчасця, творчага натхнення, плёну ў вучобе і працы.

РЭКТАРАТ
ПРАФКАМЫ

На шляху да нацыянальнай школы

А. В. БАДАКОЎ, рэктар універсітэта, прафесар

Кожны год гэтага свята многія чакаюць з душэўным хваляваннем і радасным нецярпеннем. Хоць і прыходзіць яно да нас з пачаткам восені, але шчырыя ўсмешкі, якія расквітаюць на вуснах людзей, рознакаляровыя фарбы кветак на вуліцах і плошчах, ВНУ і школах горада робяць Дзень першага верасня — Свята Ведаў — хіба што самым прывабным з усіх святочных дзён. Гэтае свята — традыцыйнае і, бадай, самае стабільнае, бо яно непадуладна ніякім палітычным павевам і эканамічным стрэсам. Якія падзеі ні разыгрываліся б навокал, вышэйшая школа павінна цвёрда і ўпэўнена трымаць курс на ажыццяўленне сваёй важнейшай задачы, у імя якой яна існуе і якая застаецца заўсёды традыцыйнай: падрыхтоўка высокакваліфікаваных, высокаадукаваных кадраў спецыялістаў для народнай гаспадаркі суверэннай Беларусі. Луі Пастэр калісьці зазначыў: «З усіх народаў першым заўсёды будзе той, які апярэдзіў іншых у галіне думкі і разумовай дзейнасці». Апярэдзіць, зразумела, той, хто здолее адпаведным чынам і на адпаведную вышыню паставіць адукацыю свайго маладога пакалення.

Час патрабуе ўносіць істотныя змены ў накірункі і змест вышэйшай адукацыі. Асноўнае тут — стварэнне такой мадэлі вышэйшай школы, якая грунтуецца на нацыянальна-культурнай аснове, абапіраецца на нацыянальныя дасягненні, традыцыі, спадчыну.

У гэтым плане ў нас зроблена нямала. Паслядоўна рэалізуецца Закон аб мовах, Дзяржаўная праграма развіцця беларускай мовы і іншых нацыянальных моў. На іх аснове Вучонай радай прынята адпаведная універсітэцкая праграма. На ўсіх факультэтах вывучаецца айчынная гісторыя і культура, беларуская мова, літаратура. Пашырылася сфера ўжывання беларускай мовы. На ёй выдаюцца падручнікі і навучальныя дапаможнікі, вядзецца дзелавая дакументацыя, праводзяцца пасяджэнні, мерапрыемствы. З бягучага навучальнага года ўсе першыя курсы педагагічных спецыяльнасцей пяройдуць на беларускамоўнае выкладанне.

Аднак няправільным было б стварэнне вышэйшай нацыянальнай школы абмяжоўваць толькі мясцовым матэрыялам, бо гэта непазбежна прывядзе да нацыянальнай замкнутасці і нацыянальнага нігілізму. Тут важна арыентавацца на сусветныя дасягненні, на агульначалавечыя каштоўнасці, шырока развіваць навуку, цесна супрацоўнічаць з краінамі далёкага і блізкага замежжа. Універсітэт будзе надалей развіваць у гэтым плане сувязі з ВНУ Расіі, Украіны, Польшчы, Германіі, ЗША і іншых краін. У гэтым бачыцца істотны фактар, які дапаможа інтэграваць нашу вышэйшую школу ў сістэму перадавой сусветнай навукі і адукацыі.

Пад нацыянальную адукацыю павінна быць падведзена сучасная матэрыяльна-тэхнічная і навукова-даследчая база. Не стварыўшы яе, нельга гаварыць аб якасці падрыхтоўкі спецыялістаў. Складанасцей і перашкод тут нямала. Неспрыяльна складваецца эканамічная і палітычная сітуацыя ў рэспубліцы, недастатковы ўзровень дзяржбюджэтнага фінансавання. У многім нам дапамагае камерцыйная дзейнасць, якая пастаянна развіваецца і ўдасканальваецца.

Універсітэт мае моцны прафесарска-выкладчыцкі корпус. Штогод у ім адбываюцца якасныя змены. Падрыхтоўку будучых спецыялістаў вядуць 460 выкладчыкаў і 40 навуковых спецыялістаў, у іх ліку — 35 прафесараў, дактароў навук, 230 дацэнтаў і кандыдатаў навук. Толькі за 1993 год абаронена 3 доктарскія, 8 кандыдацкіх дысертацый.

Пашыраецца кола навуковых даследванняў, якія выконваюцца ва універсітэце, іх тэматыка зарыентавана ў большай ступені на патрэбы рэспублікі, на даследванне фундаментальных праблем у розных галінах народнай гаспадаркі і навукі.

Карэнная перабудова працэсаў навучання патрабуе змянення ў ім ролі прафесарска-выкладчыцкага саставу, псіхалогіі і мыслення студэнтаў. Яна заключаецца ў тым, каб зрабіць паварот ад выканання функцый перадачы навукова-прафесійных ведаў да функцыі арганізацыі і кіравання пазнавальнай дзейнасцю. Без укаранення новых тэхналогій навучання, такіх як інварыянтасць, праблемнае навучанне, сітуацыйныя дзелавыя гульні, сродкі вылічальнай тэхнікі, камп'ютэрызацыя і іншыя немагчымы высокі ўзровень навучальнага працэсу.

Неабходна абнаўляць змест навучальных дысцыплін, вызваляцца ад цяжару аджываючых канцэпцый і ідэалагічнай зашоранасці.

Шлях да нацыянальнай вышэйшай школы нялёгкі і цярністы. І толькі напружанай працай, творчым уздымам усяго калектыва універсітэта можна яго пераадолець.

СТАРОНКІ ГІСТОРЫІ

У наступным годзе Гродзенскі дзяржаўны універсітэт імя Я. Купалы будзе адзначаць сваё 50-годдзе

- У 1944 годзе ў Прынёманскім краі адбылася падзея вялікага значэння. Рашэннем Савецкага ўраду тут быў створаны Гродзенскі дзяржаўны педагагічны інстытут, на базе якога пятнаццаць гадоў назад адкрыты універсітэт.
- Да пачатку 1945 года ў інстытуце вучыліся 138 студэнтаў. Прафесарска-выкладчыцкі склад налічваў 10 штатных выкладчыкаў і 10 працавалі па сумяшчальніцтву.
- На пачатак 1950-51 навучальнага года ў інстытуце было ўжо 55 выкладчыкаў, пяць з якіх мелі вучоную ступень кандыдата навук.
- У 1954 годзе быў адкрыты гістарычны факультэт, а ў 1956 на базе гістарычнага і філалагічнага факультэтаў створаны гісторыка-філалагічны факультэт.
- Далей у розныя гады створаны факультэты педагогікі і методыкі пачатковага навучання, хіміка-біялагічны, музыкі і спеваў.
- У 1974-75 навучальным годзе на пяці факультэтах дзённага і завочнага аддзяленняў навучаюцца ўжо каля 4 тысяч чалавек.
- Пры інстытуце быў створаны вучэбна-кансультацыйны пункт, які абслугоўваў студэнтаў-завочнікаў 40 ВНУ краіны.
- За 30 гадоў сваёй дзейнасці інстытут падрыхтаваў для школы 10 тысяч настаўнікаў. На 18 аддзяленнях факультэта грамадскіх прафесій другую грамадскую спецыяльнасць пад кіраўніцтвам 39 выкладчыкаў набываюць 110 студэнтаў. Інстытуцкі тэатр юнага гледача стаў лаўрэатам Усесаюзнага агляду тэатральных калектываў мастацкай самадзейнасці.
- У ВНУ створаны добрыя ўмовы для фізічнага развіцця і росту майстэрства па многіх відах спорту. У педінстытуце вучыліся ў розны час чэмпіёны Алімпійскіх гульняў у Токіо гімнастка Алена Валчэцкая, гімнастка, чэмпіёнка СССР Тамара Аляксеева, уладальніца трох залатых і адной сярэбранай медалёў XX Алімпійскіх гульняў у Мюнхене гімнастка Вольга Корбут, лёгкаатлет, прызёр Алімпійскіх гульняў у Маскве Пётр Пачанчук і іншыя спартсмены міжнароднага класа.
- У 1978 годзе на базе Гродзенскага педагагічнага інстытута створаны Гродзенскі дзяржаўны універсітэт.
- У 1979 годзе адкрыты навукова-даследчы сектар, вылічальны цэнтр.
- Вялікая роля інстытута і універсітэта ў развіцці народнай адукацыі вобласці. На Гродзеншчыне няма ніводнай школы, у якой не працавалі б выпускнікі ВНУ. Яе закончылі пісьменнікі Пятрусь Макаль, Данута Бічэль-Загнетава, Аляксей Карпюк, Фёдар Янкоўскі і іншыя работнікі творчых прафесій.
- Выпускнікі Гродзенскага педінстытута і універсітэта праявілі сябе высокакваліфікаванымі спецыялістамі. Каля 250 выпускнікоў узнагароджаны высокімі ўзнагародамі, больш як 50 з іх прысвоена званне Заслужанага настаўніка, звыш як 300 адзначаны знакам «Выдатнік народнай адукацыі БССР».
- Каля 200 выпускнікоў сталі вучонымі і працуюць у розных навуковых установах АН Беларусі і ВНУ рэспублікі.

ТЭЛЕТАЙП

З дзелавым візітам

Нядаўна наш універсітэт наведаў дырэктар камерцыйнай школы з г. Мец (Францыя) пан Джон-П'ер Маўрот. Мэтай візіту было ўстанаўленне дзелавых узаемаадносін з універсітэтам па праграме Міжнароднага эканамічнага супольніцтва «Тэмпус-II». Гэта праграма распаўсюджваецца ў краінах былога СССР і накіравана на паляпшэнне якасці выкладання ў сістэме вышэйшай адукацыі. Яна дапаможа рэканструяваць універсітэты ўсходнееўрапейскіх краін.

Госць з Францыі меў гутарку з прарэктарам В. П. Таранцеем, іншымі супрацоўнікамі універсітэта.

Новыя курсы

На кафедры педагогікі ў бягучым навучальным годзе ўпершыню ўводзяцца два новыя курсы —«Сучасныя педагагічныя тэхналогіі» і «Сацыяльная педагогіка». Апрабацыя курса па сацыяльнай педагогіцы будзе ажыццяўляцца на базе біялагічнага факультэта. У рамках курса «Сучасныя педагагічныя тэхналогіі» студэнты будуць вывучаць педагагічныя аспекты канфліктalогіі, метады, прыёмы і сродкі актывізацыі навучання школьнікаў, пытанні дыялектыкі выхавання і самавыхавання навучэнцаў, педагагічнай дыягностыкі і іншыя.

Сталі паўнапраўнымі студэнтамі

Больш як 400 абітурыентаў, якія паспяхова здалі ўступныя экзамены, але не прайшлі па конкурсу, залічаны загадам рэктара ў склад студэнтаў. У асноўным гэта студэнты факультэтаў правазнаўства, пачатковага навучання і міжнародных эканамічных адносін. А займацца яны будуць на дагаварной падставе, заплаціўшы за курс навучання грошы.

Завяршыўся таксама набор студэнтаў з ліку тых, хто мае ўжо вышэйшую адукацыю і хоча набыць яшчэ адну. Так, на аддзяленне міжнародных эканамічных адносін залічаны 34 чалавекі, на правазнаўства — 67, ёсць жадаючыя стаць настаўнікамі.

Новая прыкмета часу — сёлета ўпершыню ў нас утварыўся конкурс сярод абітурыентаў, якія пажадалі вучыцца на платнай падставе.

І яшчэ адна характэрная дэталь. На аддзяленні міжнародных эканамічных адносін упершыню пачалі рыхтаваць кадры па такіх прэстыжных спецыяльнасцях, як маркетынг, менеджмент, фінансы і міжнароднае права.

Вучоба — галоўны клопат

Сесія — вынік працы ўсяго універсітэта за паўгоддзе, але, вядома, у большай ступені вынікі экзаменаў залежаць ад самога студэнта: ад умення цаніць кожную хвіліну, патрэбнасці сказаць сабе: я не зрабіў гэтага сёння — магчыма, тое, што ўпусціў — не навярстаць заўтра.

Бясспрэчна, не заўсёды вынік экзамена, выражаны ў балах, адэкватны ведам. Ёсць тут, вядома, і выпадковасць. Але ж агульны вынік усё ж, напэўна, заканамерны.

Падведзены вынікі

Давайце з гэтай нагоды звернемся да вынікаў летняй экзаменацыйнай сесіі.

Па выніках яе на дзённым аддзяленні абсалютная паспяховасць складае:

на факультэце правазнаўства — 94,72 працэнты, на факультэце беларускай філалогіі і культуры — 90,6, біяфаку — 88,5, матфаку — 87,4, пачфаку — 83,14, філфаку — 82,4, гістфаку — 81,34, інжынерным факультэце — 73,9, факультэце фізічнай культуры — 70,6, фізічным — 62,3 працэнты.

На «выдатна» здалі экзамены на факультэце правазнаўства — 238 чалавек, біяфаку — 34 (14,7 працэнты), інжынерным — 18 (12,24), факультэце пачатковага навучання — 32 (12,12), матфаку — 30 (8,45), філфаку — 35 (7,3), гістарычным факультэце — 14 (6,42), факультэце фізічнай культуры — 13 (6,28), факультэце беларускай філалогіі і культуры — 22 (6,07), фізічным — 4 (3,77 працэнты).

Выдатныя і добрыя адзнакі атрымалі на факультэце правазнаўства 204 чалавекі, інжынерным — 55 (37,41 працэнта), матфаку —127 (35,77), біялагічным — 112 (25,5), матэматычным — 36 (33,96), факультэце пачатковага навучання — 94 (35,61), фізічным — 36 (33,96), факультэце фізічнай культуры — 25 (27,54), філфаку — 112 (25,5), біяфаку — 57 (24,6), факультэце філалогіі і культуры — 82 (22,6), гістарычным факультэце — 75 (20,64 працэнты).

Нездавальняючыя адзнакі атрымалі на факультэце правазнаўства — 27 чалавек, на фізфаку — 34 (9,39 працэнта), біяфаку — 30 (11,5), матфаку — 51 (14,37), філфаку —84 (17,6), факультэце пачатковага навучання — 56 (21,21), гістарычным факультэце — 50 (22,94), інжынерным факультэце —5 2 (35,37), факультэце фізічнай культуры — 86 (41,55), фізфаку — 64 (60,38 працэнты).

Такім чынам, самая высокая паспяховасць па выніках летняй экзаменацыйнай сесіі — на факультэце правазнаўства.

На завочным аддзяленні на «выдатна» здалі экзамены на факультэце правазнаўства — 18 чалавек, на гістарычным — 17, факультэце пачатковага навучання — 8, на біяфаку — 8, філфаку — 6, факультэце фізічнай культуры — 4, матфаку — 4, факультэце беларускай філалогіі і культуры — 2 чалавекі.

Атрымалі нездавальняючыя адзнакі: на біяфаку — 7 чалавек, факультэце фізічнай культуры — 42, факультэце пачатковага навучання — 47, факультэце правазнаўства — 60, матфаку — 60, філфаку — 70, факультэце беларускай філалогіі і культуры — 94, гістарычным — 109.

Састаўной часткай летняй сесіі з'яўляюцца дзяржаўныя экзамены і абарона дыпломных работ.

Здалі дзяржаўныя экзамены і абаранілі дыпломныя работы на «выдатна» выпускнікі дзённага аддзялення факультэта правазнаўства — 39 чалавек, інжынернага — 21, біяфаку — 20, гістарычнага факультэта — 17, пачфака — 16, факультэта беларускай філалогіі і культуры — 12, матфака — 9, філфака — 8, факультэта фізічнай культуры — 6.

Нездавальняючыя адзнакі атрымалі на інжынерным факультэце — 1 чалавек, філфаку — 3, факультэце беларускай філалогіі — 3, факультэце фізічнага выхавання — 4, матфаку — 8 чалавек.

Выпускнікі завочнага аддзялення здалі дзяржаўныя экзамены і абаранілі дыпломныя працы на «выдатна»: на гістарычным факультэце — 15 чалавек, пачфаку — 10, біяфаку — 8, факультэце правазнаўства — 7, факультэце беларускай філалогіі і культуры — 3, філфаку — 2, матфаку — 1.

Атрымалі нездавальняючыя адзнакі: на філфаку — 7 чалавек, матфаку — 8, факультэце беларускай філалогіі — 12.

Вось такія вынікі сесіі. Адны ў каторы раз пераканаліся, што іх праца на працягу семестра была не дарэмнай і прынесла свае вынікі, другія зрабілі вывад аб тым, што ў будучым да справы трэба падыходзіць больш сур'ёзна. Многія пераканаліся на ўласным вопыце, што «штурмам» браць вучэбны матэрыял — значыць забыць яго на наступны дзень пасля экзамена. І ёсць сэнс пачаць падрыхтоўку да сесіі загадзя, каб не чырванець за пасрэдныя адказы перад выкладчыкам, а потым перад людзьмі, якія ўбачаць у табе непрафесіянала.

Пераканаліся, што калі працаваць сістэматычна, на працягу ўсяго семестра, то экзамен стане не латарэяй, а сур'ёзным і зацікаўленым дыялогам з выкладчыкам.

І няхай на гэты раз адзнака была ніжэй. Але і здача, якая не ўдалася, прынясе нямала карысці, калі знайсці прычыны няўдачы.

У выкладчыкаў, напэўна, таксама ёсць пытанні да сябе: у чым асноўныя прычыны непаспяховасці студэнтаў, што неабходна змяніць у арганізацыі вучэбна-выхаваўчага працэсу, каб павысіць паспяховасць?

А нам застаецца пажадаць студэнтам не стамляцца ад вучобы, з дня на дзень станавіцца мудрэй, мацней і духоўна багацей.

Л. НІКАЛАЕВА.

Дапаможам вёсцы

На палях вобласці сёлета вырашчаны нядрэнны ўраджай сельскагаспадарчых культур. Галоўная задача, якая стаіць зараз перад сельскімі працаўнікамі — якасна і своечасова яго ўбраць. Але зрабіць ім гэта нялёгка, бо не хапае рабочых рук. Вось чаму ўрадам рэспублікі і аблвыканкамам прыняты рашэнні прыцягнуць да ўборкі бульбы і іншых культур студэнтаў і навучэнцаў тэхнікумаў.

Нашаму універсітэту трэба паслаць у калгасы і саўгасы вобласці не менш як 1,5 тысячы чалавек. Працаваць студэнцкія атрады будуць з 6 верасня роўна месяц.

Загадам рэктара А. В. Бадакова вызначаны меры па лепшаму правядзенню гэтай кампаніі. Створана аператыўная група арганізацыі работ. Узначаліў яе прарэктар па навучальнай працы Я. А. Роўба, намеснікамі зацверджаны У. А. Хілюта — старшыня прафкама, загадчык аддзела выхаваўчай працы, і Э. С. Ярмусік — загадчык вучэбнага аддзела. Будуць распрацаваны і прыняты дагаворы і ўмовы аплаты працы студэнтаў і выкладчыкаў. Ад сельгасработ будуць вызвалены толькі тыя студэнты, якія маюць медыцынскія супрацьпаказанні, і студэнты, якія працавалі ў летніх будаўнічых атрадах. Зараз вызначаюцца санінструктары, а таксама кіраўнікі атрадаў з ліку выкладчыкаў.

Папярэдне агаворана, што на сельгасработы паедуць студэнты толькі першых і другіх курсаў.

Зычым юнакам і дзяўчатам плёну ў працы і цікавага адпачынку.

В. Паўлаў.

Аператыўная група па арганізацыі сельскагаспадарчых работ студэнцкіх атрадаў знаходзіцца ў каб. № 229 (тэлефон 44-50-54).

Юрыдычная кансультацыя

Аб павелічэнні дзяржаўных выплат сем'ям, якія маюць дзяцей

У сувязі з павелічэннем з 1 жніўня 1993 г. мінімальнай заработнай платы выраслі памеры дзяржаўных выплат сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей.

Аднаразовыя выплаты:

1. 27.000 руб. — выплаты ў сувязі з нараджэннем дзіцяці (у выпадку нараджэння двух і болей дзяцей грошы выплачваюцца на кожнае дзіця);

2. 13.500 руб.— выплаты маці, якая стала на ўлік у жаночую кансультацыю да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці.

Штомесячныя выплаты:

1. 10.800 руб. — жанчынам, якія знаходзяцца ў водпуску па догляду дзіцяці да дасягнення ім узросту 3 гадоў, працуючым маці або бацьку або іншаму сваяку, усынавіцелю (апякуну), а таксама непрацуючым жанчынам, якія маюць дзяцей ва ўзросце да 3 гадоў.

выхоўваюць дзяцей ва ўзросце ад 3 да 6 гадоў.

3. 5.400 руб. — сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей ва ўзросце ад 6 да 13 гадоў.

4. 6.300 руб. — сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей ва ўзросце ад 13 да 16 гадоў (вучняў дзённых сярэдніх школ, гімназій, ліцэяў і іншых падобнага тыпу вучэбных устаноў да іх заканчэння, а таксама навучэнцаў, якія вучацца за кошт асабістых сродкаў у вышэйшых, сярэдніх спецыяльных навучальных установах і на курсах, якія працуюць па раскладу навучальных устаноў у дзённы час і якія не атрымліваюць стыпендый,— да 18 гадоў).

Няпоўным сем'ям, якія маюць дзяцей, выплаты прадугледжаны ў павялічаным размеры.

Выплаты на набыццё школьнай формы

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь 18.08.93 года прыняў распараджэнне № 767, згодна якому сем'ям, якія маюць дзяцей-вучняў агульнаадукацыйных і назваў (і вучняў першых класаў па стану на 1 верасня 1993 г.) будуць здзейснены выплаты ў наступных размерах:

— сем'ям, якія маюць дзяцей ва ўзросце да 18 гадоў — па 5 тыс. руб. на вучня;

— сем'ям, якія маюць 3 і больш дзяцей ва ўзросце да 18 гадоў — па 10 тыс. руб. на вучня;

— бацькам няпоўных сямей, якія выхоўваюць дзяцей да 18 гадоў — па 10 тыс. руб. на вучня.

Выплаты не праводзяцца на дзяцей, якія знаходзяцца на поўным дзяржаўным забеспячэнні, а таксама якія навучаюцца ў прафесійна-тэхнічных вучылішчах, вышэйшых і сярэдніх спецыяльных установах і іншых арганізацыях па падрыхтоўцы кадраў.

Даныя выплаты не праводзяцца таксама пры наяўнасці толькі аднаго дзіцяці школьнага ўзросту ў поўнай сям'і, а таксама працаздольнай непрацуючай жанчыне на дзіця-вучня, якому споўнілася 8 гадоў да 18.08.93 г.

Даныя выплаты будуць праводзіцца па месту работы (вучобы) маці ці па месту работы (вучобы, службы) бацькі, усынавіцеля (апекуна), калі маці не працуе і не вучыцца.

Для атрымання выплат неабходна падаць даведкі аб складзе сям'і і даведку са школы.

Выплаты праводзяцца да канца верасня 1993 года.

Ж. ЯКУСЕВІЧ

Як жывеш, выпускнік?

Згадзіцеся, што 1 верасня — свята ўсіх: школьнікаў і студэнтаў, настаўнікаў, выкладчыкаў і бацькоў. Дарослым у гэты дзень успамінаюцца свае дзіцячыя гады, калі нясмелымі, баязлівымі крокамі, але з сэрцамі, напоўненымі радасцю і шчасцем, яны ўпершыню ўвайшлі ў першы клас. І пачыналася вандраванне па краіне ведаў, захапляючай, такой пакуль невядомай і ад таго яшчэ больш прывабнай. І, канешне, з асаблівай удзячнасцю мы ўспамінаем сваю першую настаўніцу, якая вяла па першым ступенькам ведаў і словы якой былі для нас законам. Настаўнік казаўся чарадзеем.

Успамінаем тых, урокі якіх мы слухалі з адкрытымі ад цікавасці вачанятамі, таму што расказы іх былі для нас новым адкрыццём свету, разгадвалі шматлікія загадкі жыцця, пераносілі нас у цудоўны мір матэматыкі, фізікі, казак, паэм і легенд.

І цяпер, напярэдадні гэтага дня, калі цёплыя ўспаміны аб школе так ярка ажываюць у памяці, мне хочацца расказаць аб цудоўным настаўніку, цікавым чалавеку Алене Віктараўне Гаўрыленка. Дарэчы, мяркуйце самі аб гэтай дзіўнай жанчыне па майму расказу аб ёй.

НАСТАЎНІЦА

Магчыма, гэтае прозвішча знаёма некаторым з сёлетніх першакурснікаў. І, вядома, яе ведаюць выкладчыкі філалагічнага факультэта нашага універсітэта, выпускніцай якога яна была ў 1989 годзе. Не шмат часу прайшло з той пары, але Алена Віктараўна змагла адшукаць шлях да душы вучняў і зразумела цалкам, напэўна, што сэнс яе жыцця — школа, дзеці і літаратура.

Чаго ўтойваць, нямногія з тых, хто паступае ва універсітэт, вырашаюць пасля заканчэння звязаць сваё жыццё са школай. Так атрымалася і з выпускам філолагаў 1989 года. Нямногія засталіся працаваць настаўнікамі, пакаштаваўшы смачны кавалак школьнага пірага. Але я, ведаючы Алену Віктараўну ў гады вучобы, па педагагічнай практыцы, была ўпэўнена ў тым, што яна абрала сабе менавіта нялёгкую настаўніцкую сцежку.

Спачатку былі гады работы сакратаром-машыністкай, заняткі ў мастацкай школе, спроба паступіць у вучылішча мастацтваў. І толькі потым — філалагічны факультэт, аддзяленне рускай мовы і літаратуры.

— Ведаеце, я — чалавек-фаталіст, — гаворыць аб сабе А. В. Гаўрыленка. — І лічу, што, мабыць, мне было прадказана лёсам стаць настаўніцай. Чатыры гады я працую ў гродзенскай сярэдняй школе № 23 і адчуваю сябе шчаслівай ад таго, што мне цікавыя дзеці і літаратура. Я не мыслю сябе на другім месцы і не ведаю, як можа чалавек абысціся без літаратуры. Чым бы ён не займаўся, ён, у першую чаргу, павінен быць пісьменным і адукаваным.

З удзячнасцю ўспамінаю выкладчыкаў універсітэта — Т. Я. Аўтуховіч, С. А. Спас, І. В. Ягорава, Г. У. Ісачанка. Яны навучылі мяне мысліць, з іх дапамогай я зразумела, што чалавек усё жыццё вучыцца, развіваецца і ўдасканальваецца.

З кожным годам працаваць у школе становіцца складаней. Дзеці так закінуты намі, дарослымі! Бацькі амаль што, за рэдкім выключэннем, не цікавяцца школьнымі праблемамі, лічаць, што ўсё выхаванне павінна ляжаць на плячах толькі настаўнікаў. Цікавасці да вучобы ў падлеткаў няма, яны бачаць яе бесперспектыўнасць. Ці павінны мы, старэйшыя, прымушаць іх вучыцца? Я лічу, што так, абавязкова. Руская класіка — гэта сусветная культура, якую ведае і перад якой пакланяецца ўвесь свет. І новае пакаленне не можа не шанаваць яе, а, значыць, не можа не ведаць.

Яшчэ ў час вучобы ва універсітэце Алена Віктараўна была непаседай: яна прымала ўдзел у рабоце студэнцкага тэатра мініяцюр, у падрыхтоўцы дзён філфака, малявала, спявала і заўсёды добра ведала ўсе навіны сучаснай літаратуры. Ёй было цікава жыць, калі работы — звыш галавы. Яе аднадзённых клопатаў многім іншым хапіла бы на цэлы навучальны год.

Так і цяпер. Канешне, асноўны час — школе і дзецям. Яе любяць вучні і паважаюць настаўнікі-калегі. Перш за ўсё за нястомную працавітасць, за тое, што ў кожны ўрок яна ўносіць паэзію. Кожны яе ўрок пачынаецца з нечага нечаканага, незвычайнага. Адразу ў работу над вывучэннем тэмы ўключаецца ўвесь клас.

— У мяне няма любімчыкаў і нелюбімчыкаў, але да многіх рабят я стаўлюся з вялікай павагай, калі бачу, што чалавек старанна працуе і хоча больш ведаць.

Я з дзецьмі многа вершаў, урыўкаў паэм вучу напамяць. І абавязкова пытаю кожнага. Ад нашых універсітэцкіх выкладчыкаў я пераняла вопыт адпрацоўвання заняткаў. Чалавек літаратуру павінен ведаць, і калі па розных прычынах вучань прапускае ўрок, усё роўна я хачу паслухаць, што ён узяў для сябе, што не зразумеў, што запомніў пасля прачытання твора або крытычнага матэрыялу. Не абавязкова пасля кожнага адказу ставіць адзнаку за веданне, мажліва і нават патрэбна — агульную па тэме.

Сапраўдны настаўнік павінен пастаянна пашыраць свой кругагляд, працаваць над сабой. Алена Віктараўна вельмі шмат чытае, часта перачытвае Дастаеўскага, Пастэрнака, ранняга Маякоўскага, гуляючы думкамі па любімых старонках твораў.

Адпачываць таксама патрэбна ўмець, лічыць настаўніца. Яна многа гадоў удзельнічае ў ансамблі народнага танца «Пралліца», любіць фізічна стамляцца на рэпетыцыях, адпачываючы мысленна. Цікава, што побач з настаўніцай танцуе ў ансамблі і вучань 11 класа, у якім выкладае літаратуру Алена Віктараўна. Гэта дапамагае ім лепш зразумець адзін аднаго, зазірнуць у душу хлопчыка, размаўляць з ім на роўных. Алена Віктараўна вяжа, шые, цудоўна гатуе і часта прымае гасцей-школьнікаў, якія часта наведваюцца на агеньчык да настаўніцы. Ёй ёсць што расказаць ім: пра сваё жыццё на Байкануры, у горадзе Ленінску, пра паездкі ў іншыя краіны з ансамблем, пра гісторыю мастацтва, і гучаць вершы...

Яна не ўмее зрабіць зло нават выпадкова, калі, як гаворыцца, павінны абставіны. Ёй проста гэта нават не прыйдзе ў галаву. гэта, па-мойму, і называецца інтэлігентнасцю.

— Якім павінен быць ідэальны настаўнік? У першую чаргу — разумны, эрудыраваны, вясёлы, таленавіты і цудоўны псіхолаг дзіцячых душ. Толькі той сапраўдны настаўнік, хто разумее сваіх вучняў, вучыцца ў іх заўсёды, усё жыццё!

Мы выходзім са сценаў універсітэта, прыходзіць новая змена студэнтаў. Усім першакурснікам хочацца пажадаць быць знаўцамі сваёй справы. Памятайце: тое, што вы пазнаеце ў часы вучобы, вам вельмі спатрэбіцца ў жыцці. Каб мець права вучыць другіх, трэба ўсё жыццё вучыцца самому. Поспехаў усім і радасці!

У добры шлях, першакурснік!

З ЖЫЦЦЯ УНІВЕРСІТЭТА

Углядзіцеся ў твары гэтых юнакоў і дзяўчат, якія, пераадолеўшы цяжкасці ўступных экзаменаў, залічаны сёлета ў Гродзенскі універсітэт імя Янкі Купалы ў дзень 1 верасня — Дзень ведаў. На іх тварах шчаслівыя ўсмешкі, на душы — урачыста, сонечна і радасна. Яны прыйшлі да мірнай гавані навук, у наш універсітэт, каб запасціся ведамі, неабходнымі для паспяховага вандравання па акіяну жыцця. Студэнцкае жыццё — час здзяйснення мар і спадзяванняў, напружанай вучобы, а яшчэ — гады, напоўненыя рамантыкай і цяжкасцямі трэціх працоўных семестраў.

Шмат цікавых адкрыццяў чакае цябе, першакурснік, звязаных са спасціжэннем таямніц будучай прафесіі. Што і казаць, не адныміі ружамі будзе ўслана гэта дарога. Не палохацца цяжкасцей, а ўпэўнена іх пераадольваць трэба будзе вам, юнакі і дзяўчаты.

Дарагія першакурснікі! Пяць доўгіх і такіх кароткіх гадоў вы будзеце жыць пад крылам сваіх выкладчыкаў, сваіх добрых і мужных настаўнікаў, у вялікай сям ́і сваіх сяброў-першакурснікаў.

У добры шлях, сябры!

Першакурснікі: хто яны?

* На 1 курс універсітэта залічаны 924 абітурыенты, якія найбольш паспяхова вытрымалі ўступныя экзамены.

53 чалавекі — выпускнікі падрыхтоўчага аддзялення.

* У 1993 годзе конкурс на дзённую і вячэрнюю форму навучання склаў 1,96 чалавек (у 1992 годзе — 2,37 чалавек на месца). Як бачым, конкурс паменшыўся, але затое ў параўнанні з 1992 годам быў большы прахадны бал.

* Сярод першакурснікаў — 372 чалавекі, якія маюць залатыя і сярэбраныя медалі. Гэта медалісты школ, гімназій, ліцэяў, каледжаў. 6 чалавек — медалісты прафтэхвучылішчаў і 9 чалавек — з медалямі тэхнікумаў. Лічбы амаль паўтараюць вынікі прыёма мінулага года.

* Колькасць выдатнікаў, паступіўшых ва універсітэт і маючых права быць залічанымі па выніках аднаго экзамена (у параўнанні з 1992 годам):

	1992 год	1993 год
Выдатнікі сярэдніх школ	514	495
выдатнікі прафтэхвучылішчаў і тэхнікумаў	46	34

* Самы высокі прахадны бал у гэтым годзе склаўся на факультэце міжнародных эканамічных адносін (18 балаў), 16 балаў трэба было набраць, каб стаць студэнтам факультэта радыёфізікі і электронікі. Па 15 прахадных балаў на гістарычным факультэце (гісторыя і французская мова), (гісторыя і англійская мова), выяўленчае мастацтва і сусветная культура.

* Сярод першакурснікаў — 299 дзеці рабочых, 65 — калгаснікаў, 560 — служачых. Гэтыя адносіны амаль раўназначны мінулагоднім.

* Па нацыянальнаму складу пераважаюць беларусы. Іх 608 чалавек. Рускіх залічана 138 чалавек, палякаў — 158 чалавек, іншых нацыянальнасцей — 20 чалавек.

* 918 першакурснікаў — жыхары Беларусі, 6 прыехалі з іншых рэспублік.

* Колькасць паступіўшых дзяўчат пераважае над юнакамі — 541 да 383. Разам з тым, зазначым, што дзяўчаты ў вучобе больш старанныя, чым хлопцы. Сярэдні атэстат першых вышэйшы.

* У гэтым годзе 178 чалавек залічаны па мэтаваму накіраванню, з іх 81 — па субяседаванню, 97 — па выніках экзаменаў.

Лічбы і факты

* Універсітэт вядзе падрыхтоўку па другой вышэйшай адукацыі па 20 спецыяльнасцях, у тым ліку і самых сучасных: праграміраванню, менеджменту, маркетынгу, міжнароднаму праву і іншым. Наш універсітэт актыўна супрацоўнічае з вучэбнымі і навуковымі цэнтрамі бліжняга і далёкага замежжа, у першую чаргу Расіі, Украіны, Польшчы, Германіі, ЗША і іншых дзяржаў.

* Многія студэнты розных факультэтаў займаюцца яшчэ на адным — факультэце грамадскіх прафесій, дзе ёсць розныя аддзяленні: секцыя вакальных спеваў, секцыя бальнага танца, хор, духавы аркестр, вакальна-інструментальны ансамбль, лаўрэат многіх конкурсаў ансамбль «Вернісаж», ансамбль народных інструментаў (мае званне народнага).

Ёсць на ФГП і платныя курсы: сакратароў-рэферэнтаў (9 месяцаў), сакратароў-машыністак (3 мес.) і манекеншчыц (9 мес).

Кожны тут знойдзе прымяненне сваёй творчасці.

Лічбы і факты

* Упершыню ў рэспубліцы ў нас быў адкрыты факультэт беларускай філалогіі і культуры, а пры ім лабараторыя беларускай культуры.

З ЖЫЦЦЯ УНІВЕРСІТЭТА

Лічбы і факты

* На 10 факультэтах і 33 спецыялізацыях універсітэта займаюцца каля 7 тысяч студэнтаў, з іх 4000 — на дзённай форме навучання.

* На кафедрах працуе 460 выкладчыкаў і 40 навуковых супрацоўнікаў, у тым ліку 35 прафесараў, дактароў навук і 230 дацэнтаў, кандыдатаў навук.

* У фондах універсітэцкай бібліятэкі 506 тысяч тамоў кніг, перыядычных выданняў і брашур, з іх — 43 тысячы мастацкай і 23 тысячы вучэбнай літаратуры. Штогод бібліятэчны фонд папаўняецца больш чым на 40 тысяч экзэмпляраў. Традыцыйна супрацоўнікамі бібліятэкі праводзяцца бібліяграфічныя агляды, кніжныя выставы.

* Ва універсітэце ёсць вылічальны цэнтр, тэлецэнтр, дзесяць відыёзалаў, 16 камп ́ютэрных класаў, больш як 50 лабараторый, вытворчыя майстэрні, лінгафонныя кабінеты.

* З 1978 па 1993 годы супрацоўнікамі абаронена 21 доктарская і 128 кандыдацкіх дысертацый.

* Толькі за апошнія 5 гадоў праведзена больш 40 навуковых канферэнцый і сімпозіумаў. За гэты ж час універсітэт удзельнічаў у 16 выставах рознага ўзроўню. Атрымана 12 залатых, сярэбраных і бронзавых медалёў.

* Пры універсітэце існуюць тры ліцэі — матэматычны, эканамічны і фізіка-тэхнічны, цэнтр развіцця адораных дзяцей, працуюць факультэты давузаўскай падрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі інжынераў-праграмістаў, нядзельная камп ́ютарная школа, курсы практычных псіхолагаў, школа бізнесу. Толькі на факультэце давузаўскай падрыхтоўкі штогод навучаецца 1500 выпускнікоў школ, дзе яны атрымліваюць паглыбленыя веды па фундаментальных дысцыплінах.

МАРЫ ЗДЗЕЙСНІЛІСЯ

Сярод 924 першакурснікаў і нашы субяседнікі. Сарамлівыя, негаваркія. Што пра школу расказваць — яна ўжо ў мінулым, а пра універсітэт — пакуль толькі зведаны смак уступных экзаменаў, але ўсім вельмі хацелася сказаць пра вялікае захапленне сваёй будучай спецыяльнасцю і пра жаданне вучыцца.

ІГАР КЕРГЕТ, будучы матэматык.

— Я прыехаў паступаць ва універсітэт з цвёрдым жаданнем стаць студэнтам і таму быў упэўнены ў сваіх сілах. У школе ўсе прадметы даваліся добра — я медаліст. Але бачыў сябе матэматыкам-інфарматыкам. Шчыра кажучы, да дошкі аб ́яў з імёнамі залічаных я падышоў, цвёрда ведаючы, што я ў ліку студэнтаў. Чаго чакаю ў будучым? Цяжкасцей, але настрой бадзёры і баявы, чаго жадаю ўсім сваім будучым сябрам.

ІРЫНА МЕЛЬНІКАВА, студэнтка аддзялення міжнародных эканамічных адносін.

— Я шчаслівая ад таго, што стала студэнткай універсітэта. У лік студэнтаў была залічана па суме набраных балаў. Уражанняў шмат. Лічу, што самае галоўнае для мяне — гэта добрыя сябры, дружны калектыў. Калі мы будзем дапамагаць адзін аднаму, то не страшна нам будзе нічога, ніякія выпрабаванні, я веру ў гэта. Жадаю ўсім больш радасці і ўсмешак.

АЛЕГ ТКАЧЭНКА, студэнт гістарычнага факультэта.

— Па выніках уступных экзаменаў набраў 12 балаў, гэтага аказалася мала. Вельмі марыў пра вучобу ва універсітэце, люблю замежную мову і гісторыю, і вырашыў, зразумела, разам з бацькамі, заплаціць за вучобу. Неважна, якая форма навучання — платная ці не, завочная ці дзённая,— галоўнае — добра вучыцца. Уступныя экзамены паказалі, што патрабаванні выкладчыкаў больш высокія, чым у школе. Але я веру ў свае сілы, і думаю, што стану з годнасцю насіць імя студэнта універсітэта.

АЛЕНА КРАСКОЎСКАЯ, факультэт пачатковага навучання.

— Увесь час я марыла пра тое, што здзейсніцца запаветнае жаданне — прысвяціць жыццё культуры. Займалася на падрыхтоўчых курсах, у школе мастацтваў. І вось першая ступень пераадолена, я на шляху да спаўнення сваёй мэты. Адчуваю сябе шчаслівай і не бачу ніякіх цяжкасцей, праблем і перашкод.

Віншуем будучых спецыялістаў — усіх юнакоў і дзяўчат, у якіх у гэтым годзе збылася мара, і яны сталі першакурснікамі. Поспехаў вам, сябры.

Гутарыла Наталля ДУДКО.

Вучоба — галоўны клопат

Падведзены вынікі

Сесія — вынік працы ўсяго універсітэта за паўгоддзе, але, вядома, у большай ступені вынікі экзаменаў залежаць ад самога студэнта: ад умення цаніць кожную хвіліну, патрэбнасці сказаць сабе: я не зрабіў гэтага сёння — магчыма, тое, што ўпусціў — не наверстаць заўтра.

Бясспрэчна, не заўсёды вынік экзамена, выражаны ў балах, адэкватны ведам. Ёсць тут, вядома, і выпадковасць. Але ж агульны вынік усё ж, напэўна, заканамерны.

Давайце з гэтай нагоды звернемся да вынікаў летняй экзаменацыйнай сесіі.

Па выніках яе на дзённым аддзяленні абсалютная паспяховасць складае:

на факультэце правазнаўства — 94,72 працэнты, на факультэце беларускай філалогіі і культуры — 90,6, біяфаку — 88,5, матфаку — 87,4, пачфаку — 83,14, філфаку — 82,4, гістфаку — 81,34, інжынерным факультэце — 73,9, факультэце фізічнай культуры — 70,6, фізічным — 62,3 працэнты.

На «выдатна» здалі экзамены на факультэце правазнаўства — 238 чалавек, біяфаку — 34 (14,7 працэнты), інжынерным — 18 (12,24), факультэце пачатковага навучання — 32 (12,12), матфаку — 30 (8,45), філфаку — 35 (7,3), гістарычным факультэце — 14 (6,42), факультэце фізічнай культуры — 13 (6,28), факультэце беларускай філалогіі і культуры — 22 (6,07), фізічным — 4 (3,77 працэнты).

Выдатныя і добрыя адзнакі атрымалі на факультэце правазнаўства 204 чалавекі, інжынерным — 55 (37,41 працэнта), матфаку —127 (35,77), біялагічным — 112 (25,5), матэматычным — 36 (33,96), факультэце пачатковага навучання — 94 (35,61), фізічным — 36 (33,96), факультэце фізічнай культуры — 25 (27,54), філфаку — 112 (25,5), біяфаку — 57 (24,6), факультэце філалогіі і культуры — 82 (22,6), гістарычным факультэце — 75 (20,64 працэнты).

Нездавальняючыя адзнакі атрымалі на факультэце правазнаўства — 27 чалавек, на фізфаку — 34 (9,39 працэнта), біяфаку — 30 (11,5), матфаку — 51 (14,37), філфаку —84 (17,6), факультэце пачатковага навучання — 56 (21,21), гістарычным факультэце — 50 (22,94), інжынерным факультэце —5 2 (35,37), факультэце фізічнай культуры — 86 (41,55), фізфаку — 64 (60,38 працэнты).

Такім чынам, самая высокая паспяховасць па выніках летняй экзаменацыйнай сесіі — на факультэце правазнаўства.

На завочным аддзяленні на «выдатна» здалі экзамены на факультэце правазнаўства — 18 чалавек, на гістарычным — 17, факультэце пачатковага навучання — 8, на біяфаку — 8, філфаку — 6, факультэце фізічнай культуры — 4, матфаку — 4, факультэце беларускай філалогіі і культуры — 2 чалавекі.

Атрымалі нездавальняючыя адзнакі: на біяфаку — 7 чалавек, факультэце фізічнай культуры — 42, факультэце пачатковага навучання — 47, факультэце правазнаўства — 60, матфаку — 60, філфаку — 70, факультэце беларускай філалогіі і культуры — 94, гістарычным — 109.

Састаўной часткай летняй сесіі з 'яўляюцца дзяржаўныя экзамены і абарона дыпломных работ.

Здалі дзяржаўныя экзамены і абаранілі дыпломныя работы на «выдатна» выпускнікі дзённага аддзялення факультэта правазнаўства — 39 чалавек, інжынернага — 21, біяфаку — 20, гістарычнага факультэта — 17, пачфака — 16, факультэта беларускай філалогіі і культуры — 12, матфака — 9, філфака — 8, факультэта фізічнай культуры — 6.

Нездавальняючыя адзнакі атрымалі на інжынерным факультэце — 1 чалавек, філфаку — 3, факультэце беларускай філалогіі — 3, факультэце фізічнага выхавання — 4, матфаку — 8 чалавек.

Выпускнікі завочнага аддзялення здалі дзяржаўныя экзамены і абаранілі дыпломныя працы на «выдатна»: на гістарычным факультэце — 15 чалавек, пачфаку — 10, біяфаку — 8, факультэце правазнаўства — 7, факультэце беларускай філалогіі і культуры — 3, філфаку — 2, матфаку — 1.

Атрымалі нездавальняючыя адзнакі: на філфаку — 7 чалавек, матфаку — 8, факультэце беларускай філалогіі — 12.

Вось такія вынікі сесіі. Адны ўкаторы раз пераканаліся, што іх праца на працягу семестра была не дарэмнай і прынесла свае вынікі, другія зрабілі вывад аб тым, што ў будучым да справы трэба падыходзіць больш сур 'ёзна. Многія пераканаліся на ўласным вопыце, што «штурмам» браць вучэбны матэрыял — значыць забыць яго на наступны дзень пасля экзамена. І ёсць сэнс пачаць падрыхтоўку да сесіі загадзя, каб не чырванець за пасрэдныя адказы перад выкладчыкам, а потым перад людзьмі, якія ўбачаць у табе непрафесіянала.

Пераканаліся, што калі працаваць сістэматычна, на працягу ўсяго семестра, то экзамен стане не латарэяй, а сур 'ёзным і зацікаўленым дыялогам з выкладчыкам.

І няхай на гэты раз адзнака была ніжэй. Але і здача, якая не ўдалася, прынясе нямала карысці, калі знайсці прычыны няўдачы.

У выкладчыкаў, напэўна, таксама ёсць пытанні да сябе: у чым асноўныя прычыны непаспяховасці студэнтаў, што неабходна змяніць у арганізацыі вучэбна-выхаваўчага працэсу, каб павысіць паспяховасць?

А нам застаецца пажадаць студэнтам не стамляцца ад вучобы, з дня на дзень станавіцца мудрэй, мацней і духоўна багацей.

Л. НІКАЛАЕВА.

Дапаможам вёсцы

На палях вобласці сёлета вырашчаны нядрэнны ўраджай сельскагаспадарчых культур. Галоўная задача, якая стаіць зараз перад сельскімі працаўнікамі — якасна і своечасова яго ўбраць. Але зрабіць ім гэта нялёгка, бо не хапае рабочых рук. Вось чаму ўрадам рэспублікі і аблвыканкамам прыняты рашэнні прыцягнуць да ўборкі бульбы і іншых культур студэнтаў і навучэнцаў тэхнікумаў.

Нашаму універсітэту трэба паслаць у калгасы і саўгасы вобласці не менш як 1,5 тысячы чалавек. Працаваць студэнцкія атрады будуць з 6 верасня роўна месяц.

Загадам рэктара А. В. Бадакова вызначаны меры па лепшаму правядзенню гэтай кампаніі. Створана аператыўная група арганізацыі работ. Узначаліў яе прарэктар па навучальнай працы Я. А. Роўба, намеснікамі зацверджаны У. А. Хілюта — старшыня прафкама, загадчык аддзела выхаваўчай працы, і Э. С. Ярмусік — загадчык вучэбнага аддзела. Будуць распрацаваны і прыняты дагаворы і ўмовы аплаты працы студэнтаў і выкладчыкаў. Ад сельгасработ будуць вызвалены толькі тыя студэнты, якія маюць медыцынскія супрацьпаказанні, і студэнты, якія працавалі ў летніх будаўнічых атрадах. Зараз вызначаюцца санінструктары, а таксама кіраўнікі атрадаў з ліку выкладчыкаў.

Папярэдне агаворана, што на сельгасработы паедуць студэнты толькі першых і другіх курсаў.

Зычым юнакам і дзяўчатам плёну ў працы і цікавага адпачынку.

В. Паўлаў.

Аператыўная група па арганізацыі сельскагаспадарчых работ студэнцкіх атрадаў знаходзіцца ў каб. № 229 (тэлефон 44-50-54).

Юрыдычная кансультацыя

Аб павелічэнні дзяржаўных выплат сем 'ям, якія маюць дзяцей

У сувязі з павелічэннем з 1 жніўня 1993 г. мінімальнай заработнай платы выраслі памеры дзяржаўных выплат сем 'ям, якія выхоўваюць дзяцей.

Аднаразовыя выплаты:

1. 27.000 руб. — выплаты ў сувязі з нараджэннем дзіцяці (у выпадку нараджэння двух і болей дзяцей грошы выплачваюцца на кожнае дзіця);

2. 13.500 руб.— выплаты маці, якая стала на ўлік у жаночую кансультацыю да 12-тыднёвага тэрміну цяжарнасці.

Штомесячныя выплаты:

1. 10.800 руб. — жанчынам, якія знаходзяцца ў водпуску па догляду дзіцяці да дасягнення ім узросту 3 гадоў, працуючым маці або бацьку або іншаму сваяку, усынавіцелю (апякуну), а таксама непрацуючым жанчынам, якія маюць дзяцей ва ўзросце да 3 гадоў.

[...] выхоўваюць дзяцей ва ўзросце ад 3 да 6 гадоў.

3. 5.400 руб. — сем 'ям, якія выхоўваюць дзяцей ва ўзросце ад 6 да 13 гадоў.

4. 6.300 руб. — сем 'ям, якія выхоўваюць дзяцей ва ўзросце ад 13 да 16 гадоў (вучняў дзённых сярэдніх школ, гімназій, ліцэяў і іншых падобнага тыпу вучэбных устаноў да іх заканчэння, а таксама навучэнцаў, якія вучацца за кошт асабістых сродкаў у вышэйшых, сярэдніх спецыяльных навучальных установах і на курсах, якія працуюць па раскладу навучальных устаноў у дзённы час і якія не атрымліваюць стыпендый,— да 18 гадоў).

Няпоўным сем 'ям, якія маюць дзяцей, выплаты прадугледжаны ў павялічаным размеры.

Выплаты на набыццё школьнай формы

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь 18.08.93 года прыняў распараджэнне № 767, згодна якому сем 'ям, якія маюць дзяцей-вучняў агульнаадукацыйных [...] і назваў (і вучняў першых класаў па стану на 1 верасня 1993 г.) будуць здзейснены выплаты ў наступных размерах:

— сем 'ям, якія маюць дзяцей ва ўзросце да 18 гадоў — па 5 тыс. руб. на вучня;

— сем 'ям, якія маюць 3 і больш дзяцей ва ўзросце да 18 гадоў — па 10 тыс. руб. на вучня;

— бацькам няпоўных сямей, якія выхоўваюць дзяцей да 18 гадоў — па 10 тыс. руб. на вучня.

Выплаты не праводзяцца на дзяцей, якія знаходзяцца на поўным дзяржаўным забеспячэнні, а таксама якія навучаюцца ў прафесійна-тэхнічных вучылішчах, вышэйшых і сярэдніх спецыяльных установах і іншых арганізацыях па падрыхтоўцы кадраў.

Даныя выплаты не праводзяцца таксама пры наяўнасці толькі аднаго дзіцяці школьнага ўзросту ў поўнай сям 'і, а таксама працаздольнай непрацуючай жанчыне на дзіця-вучня, якому споўнілася 8 гадоў да 18.08.93 г.

Даныя выплаты будуць праводзіцца па месту работы (вучобы) маці ці па месту работы (вучобы, службы) бацькі, усынавіцеля (апекуна), калі маці не працуе і не вучыцца.

Для атрымання выплат неабходна падаць даведкі аб складзе сям 'і і даведку са школы.

Выплаты праводзяцца да канца верасня 1993 года.

Ж. ЯКУСЕВІЧ.

Як жывеш, выпускнік?

Згадзіцеся, што 1 верасня — свята ўсіх: школьнікаў і студэнтаў, настаўнікаў, выкладчыкаў і бацькоў. Дарослым у гэты дзень успамінаюцца свае дзіцячыя гады, калі нясмелымі, баязлівымі крокамі, але з сэрцамі, напоўненымі радасцю і шчасцем, яны ўпершыню ўвайшлі ў першы клас. І пачыналася вандраванне па краіне ведаў, захапляючай, такой пакуль невядомай і ад таго яшчэ больш прывабнай. І, канешне, з асаблівай удзячнасцю мы ўспамінаем сваю першую настаўніцу, якая вяла па першым ступенькам ведаў і словы якой былі для нас законам. Настаўнік казаўся чарадзеем.

Успамінаем тых, урокі якіх мы слухалі з адкрытымі ад цікавасці вачанятамі, таму што расказы іх былі для нас новым адкрыццём свету, разгадвалі шматлікія загадкі жыцця, пераносілі нас у цудоўны мір матэматыкі, фізікі, казак, паэм і легенд.

І цяпер, напярэдадні гэтага дня, калі цёплыя ўспаміны аб школе так ярка ажываюць у памяці, мне хочацца расказаць аб цудоўным настаўніку, цікавым чалавеку Алене Віктараўне Гаўрыленка. Дарэчы, мяркуйце самі аб гэтай дзіўнай жанчыне па майму расказу аб ёй.

НАСТАЎНІЦА

Магчыма, гэтае прозвішча знаёма некаторым з сёлетніх першакурснікаў. І, вядома, яе ведаюць выкладчыкі філалагічнага факультэта нашага універсітэта, выпускніцай якога яна была ў 1989 годзе. Не шмат часу прайшло з той пары, але Алена Віктараўна змагла адшукаць шлях да душы вучняў і зразумела цалкам, напэўна, што сэнс яе жыцця — школа, дзеці і літаратура.

Чаго ўтойваць, нямногія з тых, хто пастурае ва універсітэт, вырашаюць пасля заканчэння звязаць сваё жыццё са школай. Так атрымалася і з выпускам філолагаў 1989 года. Нямногія засталіся працаваць настаўнікамі, пакаштаваўшы смачны кавалак школьнага пірага. Але я, ведаючы Алену Віктараўну ў гады вучобы, па педагагічнай практыцы, была ўпэўнена ў тым, што яна абрала сабе менавіта нялёгкую настаўніцкую сцежку.

Спачатку былі гады работы сакратаром-машыністкай, заняткі ў мастацкай школе, спроба паступіць у вучылішча мастацтваў. І толькі потым — філалагічны факультэт, аддзяленне рускай мовы і літаратуры.

— Ведаеце, я — чалавек-фаталіст, — гаворыць аб сабе А. В. Гаўрыленка. — І лічу, што, мабыць, мне было прадказана лёсам стаць настаўніцай. Чатыры гады я працую ў гродзенскай сярэдняй школе № 23 і адчуваю сябе шчаслівай ад таго, што мне цікавыя дзеці і літаратура. Я не мыслю сябе на другім месцы і не ведаю, як можа чалавек абысціся без літаратуры. Чым бы ён не займаўся, ён, у першую чаргу, павінен быць пісьменным і адукаваным.

З удзячнасцю ўспамінаю выкладчыкаў універсітэта — Т. Я. Аўтуховіч, С. А. Спас, І. В. Ягорава, Г. У. Ісачанка. Яны навучылі мяне мысліць, з іх дапамогай я зразумела, што чалавек усё жыццё вучыцца, развіваецца і ўдасканальваецца.

З кожным годам працаваць у школе становіцца складаней. Дзеці так закінуты намі, дарослымі! Бацькі амаль што, за рэдкім выключэннем, не цікавяцца школьнымі праблемамі, лічаць, што ўсё выхаванне павінна ляжаць на плячах толькі настаўнікаў. Цікавасці да вучобы ў падлеткаў няма, яны бачаць яе бесперспектыўнасць. Ці павінны мы, старэйшыя, прымушаць іх вучыцца? Я лічу, што так, абавязкова. Руская класіка — гэта сусветная культура, якую ведае і перад якой пакланяецца ўвесь свет. І новае пакаленне не можа не шанаваць яе, а, значыць, не можа не ведаць.

Яшчэ ў час вучобы ва універсітэце Алена Віктараўна была непаседай: яна прымала ўдзел у рабоце студэнцкага тэатра мініяцюр, у падрыхтоўцы дзён філфака, малявала, спявала і заўсёды добра ведала ўсе навіны сучаснай літаратуры. Ёй было цікава жыць, калі работы — звыш галавы. Яе аднадзённых клопатаў многім іншым хапіла бы на цэлы навучальны год.

Так і цяпер. Канешне, асноўны час — школе і дзецям. Яе любяць вучні і паважаюць настаўнікі-калегі. Перш за ўсё за нястомную працавітасць, за тое, што ў кожны ўрок яна ўносіць паэзію. Кожны яе ўрок пачынаецца з нечага нечаканага, незвычайнага. Адразу ў работу над вывучэннем тэмы ўключаецца ўвесь клас.

— У мяне няма любімчыкаў і нелюбімчыкаў, але да многіх рабят я стаўлюся з вялікай павагай, калі бачу, што чалавек старанна працуе і хоча больш ведаць.

Я з дзецьмі многа вершаў, урыўкаў паэм вучу напамяць. І абавязкова пытаю кожнага. Ад нашых універсітэцкіх выкладчыкаў я пераняла вопыт адпрацоўвання заняткаў. Чалавек літаратуру павінен ведаць, і калі па розных прычынах вучань прапускае ўрок, усё роўна я хачу паслухаць, што ён узяў для сябе, што не зразумеў, што запомніў пасля прачытання твора або крытычнага матэрыялу. Не абавязкова пасля кожнага адказу ставіць адзнаку за веданне, мажліва і нават патрэбна — агульную па тэме.

Сапраўдны настаўнік павінен пастаянна пашыраць свой кругагляд, працаваць над сабой. Алена Віктараўна вельмі шмат чытае, часта перачытвае Дастаеўскага, Пастэрнака, ранняга Маякоўскага, гуляючы думкамі па любімых старонках твораў.

Адпачываць таксама патрэбна ўмець, лічыць настаўніца. Яна многа гадоў удзельнічае ў ансамблі народнага танца «Пралiца», любіць фізічна стамляцца на рэпетыцыях, адпачываючы мысленна. Цікава, што побач з настаўніцай танцуе ў ансамблі і вучань 11 класа, у якім выкладае літаратуру Алена Віктараўна. Гэта дапамагае ім лепш зразумець адзін аднаго, зазірнуць у душу хлопчыка, размаўляць з ім на роўных. Алена Віктараўна вяжа, шые, цудоўна гатуе і часта прымае гасцей-школьнікаў, якія часта наведваюцца на агеньчык да настаўніцы. Ёй ёсць што расказаць ім: пра сваё жыццё на Байкануры, у горадзе Ленінску, пра паездкі ў іншыя краіны з ансамблем, пра гісторыю мастацтва, і гучаць вершы...

Яна не ўмее зрабіць зло нават выпадкова, калі, як гаворыцца, павінны абставіны. Ёй проста гэта нават не прыйдзе ў галаву. гэта, па-мойму, і называецца інтэлігентнасцю.

— Якім павінен быць ідэальны настаўнік? У першую чаргу — разумны, эрудыраваны, вясёлы, таленавіты і цудоўны псіхолаг дзіцячых душ. Толькі той сапраўдны настаўнік, хто разумее сваіх вучняў, вучыцца ў іх заўсёды, усё жыццё!

Мы выходзім са сцэнаў універсітэта, прыходзіць новая змена студэнтаў. Усім першакурснікам хочацца пажадаць быць знаўцамі сваёй справы. Памятайце: тое, што вы пазнаеце ў часы вучобы, вам вельмі спатрэбіцца ў жыцці. Каб мець права вучыць другіх, трэба ўсё жыццё вучыцца самому. Поспехаў усім і радасці!